

***Nacionalni centar za vanjsko
vrednovanje obrazovanja***

Identifikacijska
naljepnica

PAŽLJIVO NALIJEPI

ETIKA

Ispitna knjižica 2

Prazna stranica

UPUTE

Pozorno slijedite sve upute.

Ne okrećite stranicu i ne pišite esej dok to ne odobri dežurni nastavnik.

Nalijepite identifikacijsku naljepnicu na sve ispitne materijale koje ste dobili u omotnici.

Ispit traje 120 minuta bez prekida.

Zadatci se nalaze u dvjema ispitnim knjižicama.

U ovoj se ispitnoj knjižici od Vas očekuje da napišete esej slijedeći priloženu uputu.

Možete pisati po listu za koncept, ali obvezno prepisite na list za čistopis.

Pišite jasno i čitljivo. Nečitki odgovori bodovat će se s nula (0) bodova.

Tijekom pisanja ispita dopušteno je rabiti kemijsku olovku plave ili crne boje.

Želimo Vam puno uspjeha!

Ova ispitna knjižica ima 12 stranica, od toga 3 prazne.

Zadatak esejskoga tipa

Pozorno pročitajte navedene tekstove. Na temelju njihove usporedbe prema ponuđenim smjernicama oblikujte esej s jasnom strukturom: uvodnim dijelom (postavljanjem teze ili hipoteze), središnjim dijelom (analizom i argumentacijom) i zaključkom (sintezom).

Tekst treba sadržavati između 400 i 500 riječi. Možete rabiti list za koncept, ali ne zaboravite esej uredno prepisati na list za čistopis.

Tekst 1

Vodeći umovi u svijetu morali bi se prvo pozabaviti pitanjem kako kombinirati uvjete što bi mogli osigurati oblikovanje pozitivnih i racionalnih karaktera kod svih ljudi, već od najranijeg djetinjstva, te kako s njima udružiti – jer oni ne mogu egzistirati zasebno – uvjete da se postigne obilje, tako da u svakom trenutku bude za sve ljude, pa još i višak da ostane. Ta je kombinacija nepoznata čak i najnaprednijim umovima u svim zemljama, zato je potrebno što prije podučiti sve o mogućnostima nastanka tih uvjeta – što će biti najvažnija lekcija koju je čovječanstvo ikad dosad naučilo. Kad nam uspije poučiti ljude kako će stvoriti i povezati uvjete za pravilan razvoj svih svojih sposobnosti, sklonosti i mogućnosti sadržanih u ljudskoj prirodi, pa kad ih odgojimo tako da se naviknu svakom se svojom sposobnosti i sklonosti stalno koristiti, – onda, i samo onda, ljudi će znati kako da kod svih oblikuju valjan i plemenit karakter, kako da svakoga pojedinog čovjeka odgoje u racionalno biće. A kad nauče da s tim prvima stvore i one druge uvjete pomoću kojih će proizvoditi bolja i bitno vrijedna bogatstva, uvijek u izobilju za sve ljude – tad će čovječanstvo postati racionalno i postići će veći napredak u stvarnom znanju i trajnoj sreći tijekom samo jedne godine nego što ga, u današnjim uvjetima, postigne u cijelome jednom stoljeću.

Robert Owen: *Novi pogledi na društvo*

Tekst 2

Danas, u formi moderne tehnike, t e c h n e se preobrazila u prisilu bekonačnog napretka ljudskog roda, u njezin najznačajniji pothvat, u kojem se trajno u samom sebi precijenjeno napredovanje k sve većim stvarima, pokušava vidjeti kao poziv čovjeka, i čiji se učinak maksimalne vladavine nad stvarima i ljudima, pokazuje kao samoispunjenje njegova određenja. To znači da je trijumf h o m o f a b e r a nad vanjskim objektom istodobno trijumf nad unutarnjim ustrojstvom h o m o s a p i e n s a kojemu je on nekoć služio. Drugim riječima, i bez obzira na njezine objektivne učinke preuzima tehnologija etičko značenje preko središnjeg mjesta koje ona danas zauzima u subjektivnim ljudskim životnim ciljevima.

Hans Jonas: *Das Prinzip Verantwortung*

Tema eseja: **Utopija i tehnika**

Smjernice za pisanje

U eseju odredite i problematizirajte pojmove: tehnika, tehnologija, znanost, utopija, napredak.

1. Obrazložite na čemu R. Owen temelji svoju vjeru u napredak.
2. Pojasnite odnos *homo fabera* i *homo sapiensa* u Jonasovome razmatranju.
3. Pojasnite odnos političke utopije i razvitka tehnologije. Jesu li tehnika i tehnologija zauzele mjesto utopije?

U eseju navedite i neke od sljedećih predloženih primjera.

- Navedite primjer tehničko-tehnološkoga uspjeha u sferi medicine.
- Navedite primjer neke socijalne teorije koja se temeljila na napretku tehnike i tehnologije.
- Navedite primjer nekoga društvenoga pokreta ili organizacije koji se protivi nekontroliranome napretku tehnologije.

List za čistopis

List za čistopis

List za čistopis

List za čistopis

List za čistopis

Ovim prostorom koristi se ocjenjivač. Molimo Vas, nemojte u njega ništa upisivati.

Prazna stranica

Prazna stranica

